

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma 2025–2026

Esiopetus on muuttunut 1.1.2015 velvoittavaksi perustuslakimuutoksella (1040/2014). Perusopetuslain (26 a §) mukaan lasten on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunnan velvollisuus on järjestää alueellaan asuville lapsille maksutonta esiopetusta. Vihdin kunnassa esiopetus järjestetään päiväkodeissa. Lapsen tarvitsema esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään pääasiassa samoissa tiloissa esiopetuksen kanssa. Esiopetusyksiköiden esihenkilöinä ovat päiväkodinjohtajat.

Esiopetuksessa noudatetaan Vihdin kunnan esiopetuksen opetussuunnitelmaa, joka pohjautuu valtakunnalliseen suunnitelmaan. Lukuvuosisuunnitelmassa jokainen esiopetusyksikkö tarkoittaa paikallisen opetussuunnitelman toteuttamista. Esiopetusryhmän opettaja tiedottaa yksikön esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmasta huoltajia esiopetuksen alkaessa ja se on huoltajien luettavissa esiopetusryhmissä.

Esiopetus on tavoitteellista toimintaa. Opetuksen tavoitteet määrittyvät opetussuunnitelman perusteiden ja niiden pohjalta laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaan. Lasten osaamistasolle ei opetussuunnitelmassa aseteta yhteisiä tavoitteita. Yksilöllisesti pohditut tavoitteet hyödyttävät lasten oppimista, joten opettaja keskustelee kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, toiveista ja oppimisesta lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Esiopetuksen henkilöstö ottaa nämä tarpeet ja toiveet huomioon opetusta suunniteltaessa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Esiopetuksen toiminta- ja loma-ajat

Syyslukukausi 7.8.-19.12.2025 (92 päivää)

*syysloma 13.10.-17.10.2025 (vko 42)

*joululoma 20.12.2025-6.1.2026

Kevätlukukausi 7.1.-29.5.2026 (94 päivää)

*hiihtoloma 16.2.-20.2.2026 (vko 8)

*pääsiäinen 3.-6.4.2026

*vappu 1.5.2026

*helatorstai 14.5.2026

Esiopetuksen toiminta-aika on kello 9-13

Esiopetusyksikkö, esiopetuksen henkilöstö, rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset, retket

Kuoppanummen päiväkot

Ilvekset 21 esioppilasta

Ilveksissä työskentelee kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja varhaiskasvatuksen avustaja.

Kärpät 3 esioppilasta (ryhmässä lisäksi yksitoista 3-5-vuotiasta)

Kärpissä työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja kaksi varhaiskasvatuksen avustajaa.

Kuoppanummen päiväkodissa esiopetus perustuu sekä valtakunnalliseen esiopetussuunnitelman perusteisiin että Vihdin kunnan esiopetussuunnitelmaan. Esiopetuksessa hyödynnetään kokopäiväpedagogiikkaa; kaikki päivän tilanteet ovat tärkeitä lapsen kehitykselle ja oppimiselle.

Toimintakauden aikana tehdään retkiä lähiympäristöön, samalla harjoitellaan liikkumista liikenteessä ja luonnossa. Esioppilaat osallistuvat lokakuussa kirjaston järjestämälle tutustumiskäynnille ja animaatiopajaan ja tammikuussa Etelä-Nummolan koulun Värkkäämään. Syksyllä vierailaan Luksian liikuntasalissa opiskelijoiden järjestämässä toimintahetkessä. Uimaopetus toteutuu esiopetusvuoden aikana neljä kertaa viikoilla 13-16. Toukokuussa osallistutaan päiväkotien yhteiseen jalkapalloturnaukseen. Kevätretki tapahtuu kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti Vihdin kunnan alueella.

Esiopetuksen toiminnan suunnittelu ja toteutus

Kuoppanummen esiopetuksessa lapset nähdään aktiivisina toimijoina ja esiopetuksen henkilöstön tehtävä on auttaa jokaista liittymään osaksi ryhmää. Ryhmytykseen kiinnitetään huomiota kaikessa toiminnassa, mutta etenkin esiopetuksen alkaessa ja silloin, kun ryhmässä aloittaa uusia lapsia.

Toiminnan lähtökohtana ovat lapsen mielenkiinnon kohteet. Niiden pohjalta suunnitellaan koko lapsiryhmälle toimintaa, jossa huomioidaan jokaisen lapsen yksilölliset tavoitteet sekä ryhmän tarpeet. Lasten vahvuudet huomataan ja onnistumiset tuodaan esille. Aikuisten esimerkin avulla lapset oppivat antamaan positiivista palautetta toinen toisilleen. Esiopetuksen henkilöstön vastuulla on, että jokainen lapsi saa kokea muiden lasten hyväksyntää.

Osallisuutta vahvistetaan pienryhmätoiminnan avulla, jolloin lapsen yksilöllinen kohtaaminen mahdollistuu. Henkilöstö auttaa lapsia ystävyysuhteiden

muodostamisessa ohjaamalla lapsia keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Aikuisten oma toiminta ja malli toimii tässä esimerkkinä.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen lähtökohtana on, että ketään ei aseteta eriarvoiseen asemaan sukupuolen, vakaumuksen, uskonnon, kielen, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän ominaisuuden perusteella. Toiminnallinen suunnitelma kirjataan ryhmän omaan toimintasuunnitelmaan sen jälkeen, kun ryhmässä on tehty selvitys tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta.

Yhteistyö huoltajien kanssa alkaa jo ennen varsinaisen toimintakauden alkua. Kesäkuussa järjestetään uusien asiakkaiden tutustumisilta, jolloin tutustutaan päiväkotiin, omaan ryhmätilaan ja henkilöstöön. Muualta kuin Kuoppanummen päiväkodista siirtyviin asiakkaisiin ollaan yhteydessä jo sitä ennen ja jokaiselle lapselle sovitaan oma yksilöllinen tutustumiskäynti päiväkotiin. Huoltajaillat järjestetään syyskuun aikana. Huoltajaillassa kannustetaan huoltajia tuomaan esille omia toiveitaan ja odotuksiaan esiopetukseen liittyen.

Esiopetuskeskustelut käydään kaksi kertaa vuodessa. Keskusteluissa noudatetaan lapsiystävällistä palaverimallia. Opettaja valmistautuu palaveriin yhdessä lapsen kanssa tekemällä lapsen kanssa itsearvioinnin ja käymällä läpi palaverin kulun kuvatuun avulla. Keskusteluissa käytetään tarvittaessa tulkkia. Täydentävässä varhaiskasvatuksessa oleville esioppilaille laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa lokakuun aikana, joka kirjataan Wilmaan. Vasua täydennetään esiopetusvuoden aikana arvioimalla vasuun kirjattuja tavoitteita. Arviointi perustuu esiopetuksen henkilöstön tekemään havainnointiin sekä lapsen ja huoltajien näkemyksiin.

Päivittäiset keskustelut lasten tulo- ja hakutilanteissa ovat tärkeä osa huoltajien osallisuutta. Huoltajien kanssa keskustellaan siitä, mitä he haluavat kuulla lapsensa päivästä. Näissä tilanteissa vaihdetaan kuulumisia puolin ja toisin. Esiopetuksessa on käytössä pedagoginen seinä ja sen avulla tuodaan esiopetuksen toimintaa ja pedagogisia tavoitteita näkyväksi. Pedagoginen seinä on konkreettinen arvioinnin väline, jonka avulla oppimisen prosessit tulevat näkyväksi.

Viestinnässä huoltajien kanssa käytetään puhelinta (puhelut sekä tekstiviestit) ja sähköpostia. Toimintavuoden aikana järjestetään perheille yhteisiä juhlia sekä tapahtumia.

Esiopetuksen toiminnan sekä lukuvuosisuunnitelman arviointi

Arviointi suuntautuu käytetyn pedagogiikan ja lapsen oppimisen ja kehityksen edistymisen tarkasteluun sekä esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumisen arviointiin. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään havainnointia, pedagogista dokumentointia, toleranssiympyrää, sekä matematiikan perustaitojen

arviointiin tarkoitettua LukiMat –oppimisen arviointia. Mikäli lapsi vasta opettelee suomen kieltä, arvioinnissa hyödynnetään KieliPeda-työvälinettä.

Viikoittaisissa tiimipalavereissa noin kolmasosa ajasta käytetään toiminnan ja menetelmien arviointiin. Mikä onnistui, mikä ei mennyt suunnitelmien mukaan ja parannusehdotukset, havainnoinnista esille tulleet asiat, pedagoginen seinä, onko toiminta ollut esiopetussuunnitelman mukaista ja pedagogisesti perusteltua.

Arvioinnissa käytetään apuna ryhmän toimintasuunnitelmaa, jota arvioidaan ja päivitetään toimintakauden aikana vähintään kaksi kertaa. Päiväkodin johtaja on mukana tiimipalaverissa kerran toimintavuoden aikana, tarvittaessa useammin. Esioppilaan itsearviointiin yhteydessä käydään läpi asioita, joista lapsi pitää/ei pidä, mitkä ovat hänen vahvuuksiaan ja harjoiteltavia taitojaan.

Arviointi on opettajien vastuulla, mutta koko tiimi osallistuu siihen. Tiimin yhteisen näkemyksen muodostaminen on oleellinen osa arviointia ja arvioinnissa korostetaan onnistumisten esiin tuomista. Syksyn pitempi tiimipalaveriaika hyödynnetään Valssiarvioinnin tarkasteluun (vuorovaikutuksen sensitiivisyys).

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Tuen järjestämisen rakenteet

Esteettömyys ei ole erillinen osa esiopetuksessa, vaan periaate, joka ohjaa pedagogiikkaa, ympäristön suunnittelua ja yhteisön toimintaa. Esteettömyys toteutuu, kun oppimisympäristö, pedagogiikka ja yhteisö on rakennettu niin, ettei lapsen tarvitse mukautua ympäristöön, vaan ympäristöä muokataan lapsen tarpeisiin. Toiminnassa korostuu kielitietoinen opetus. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tukea hyödynnetään säännöllisesti samanaikaisopetuksessa sekä konsultoimalla tarpeen mukaan.

Fyysinen esteettömyys

Kalusteet, leikkivälineet ja materiaalit ovat lasten saatavilla ja ympäristö on jäsennelty selkeästi. Liikkumisen esteettömyys kaikissa tiloissa mahdollistaa itsenäisen toimimisen lapsille. Apuvälineiden käyttö (esim. kynätuki, painoeläimet ja hypistelylelut) on osa normaalia arkea. Ryhmätiloissa valaistusta on mahdollista säätää tarvittaessa ja lapsia jaetaan pienryhmiin, jotta äänenkäyttö pysyy maltillisena. Selkeän tilasuunnittelun avulla eri leikkipisteet muodostavat toimivan kokonaisuuden. Ryhmätiloihin on rakennettu soppeja, joissa lasten on mahdollista käydä välillä tasaamassa kuormitusta. Leikkivälineitä vaihdellaan vuoden aikana ja leikkipisteitä rakennetaan ja suunnitellaan lasten kanssa yhdessä.

Pedagoginen esteettömyys

Ryhmän toiminta ja siirtymät toteutetaan joustavissa pienryhmissä. Henkilöstöresursointi mahdollistaa jouston toiminnassa lasten yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Opetus ja toiminta mukautetaan lasten erilaisiin tarpeisiin. Pienryhmätoimintaa, visuaalisia ja toiminnallisia tukikeinoja käytetään osana arkea. Tilanteiden ennakointi, strukturoiminen ja suunnittelu sekä arviointi tukee lasten toivottua käyttäytymistä. Kuvatuki päiväjärjestyksessä sekä toiminnan ohjauksessa sekä ohjeiden antamisessa auttaa lapsia hahmottamaan päivän ja tilanteiden etenemistä. Toiminnan kestoa ja siirtymistä seuraavaan tekemiseen ennakoidaan time timerilla, josta lapset näkevät jäljellä olevan ajan. Leikki toimii sekä oppimisen että tuen välineenä. Toimintaa eriytetään joustavasti. Aikatauluja mukautetaan lapsen tarpeisiin ilman, että lapsi erotetaan muusta ryhmästä. Varhaiskasvatuksen avustajan tuki toteutuu yksilöllisesti (auttamalla lasta esimerkiksi tunne- ja itsesäätelystä), pienryhmässä (ohjaamalla lapsia leikeissä ja toiminnassa varmistaen, että kaikki pääsevät mukaan toimintaan) tai koko ryhmässä (edistämällä turvallista ja rauhallista oppimisympäristöä).

Sosiaalinen esteettömyys

Esiopetuksen henkilöstön tehtävänä on huolehtia, että kaikilla lapsilla on rooli yhteisissä leikeissä ja toiminnassa ja kukaan ei jää ulkopuolelle. Aikuiset mallintavat hyväksyvää vuorovaikusta ja käyttävät selkeää ja positiivista kieltä sekä nimeävät hyviä tekoja. Lasten osallisuutta tuetaan aktiivisesti ja tunnetaitoja vahvistetaan kaikissa arjen tilanteissa. Lapsille tarjotaan eri tapoja ilmaista mielipide ja tehdä valintoja (puhe, kuvat, eleet, toiminta). Oppimateriaalissa kiinnitetään huomiota moninaisuuteen (kirjat, laulut, kuvat), joissa näkyy erilaisia ihmisiä ja perheitä. Kun erilaiset tavat toimia ja oppia ovat sallittua, kaikilla on mahdollisuus kuulua ryhmään omana itsenään. Yhteisleikeissä harjoitellaan yhteistyötä ja leikkipareja ja -ryhmiä vaihdellaan, jotta lapset oppivat toimimaan kaikkien ryhmän lasten kanssa. Syntymäpäivien vietossa jokainen lapsi saa suunnitella itselleen mieluisan toiminnan syntymäpäiväkseen ja myös tällä tavoin vahvistetaan lapsen osallisuutta.

Tuen järjestämisen pedagogiset toimintatavat

Esiopetuksen henkilöstön ammatillinen osaaminen ja ymmärrys mahdollistaa yksilöllisen ja sensitiivisen lasten kohtaamisen näiden tarpeet huomioiden. Käytössä on Pisarapuuttuminen ja ristiriitatilanteissa käytetään MiniVerso-sovitteumallia. Lisäksi tarpeen mukaan henkilöstö toteuttaa PANDA -mallia lapsen käyttäytymisen säätelyn ja ohjauksen tukena.

Ryhmässä oppiminen mahdollistuu monipuolisen toiminnan avulla. Pääpaino on toiminnallisessa oppimisessa ja paljon opitaan liikunnan ja leikin kautta. Ohjeet annetaan pienissä osissa ja ne toistetaan aina useampaan kertaan. Ohjeiden antamista tukee kuvitetut ohjeet ja ensin-sitten -malli. Toimintaa ja tehtäviä eriytetään lasten tarpeiden mukaisesti. Joustavat pienryhmät mahdollistavat jokaiselle sopivan toiminnan

ja oppimisen toteutumisen. Siirtymät ovat pedagogisesti suunniteltuja sekä ennakoituja ja niitä hyödynnetään kokopäiväpedagogiikan mukaisesti oppimisessa.

Ryhmässä on tehty yhdessä lasten ja aikuisten kesken sopimukset siitä, minkälainen toiminta ja käytös on kaikille mukavaa. Nämä sopimukset ovat koko ajan nähtävillä ryhmätilan seinällä lasten piirtämien kuvien tukemana, jolloin niiden äärelle on tarvittaessa helppo palata keskustelemaan. Lapsilla on mahdollisuus käyttää keskittymistä tukemaan aktiivittomuutta ja näpertelyleluja sekä kuulosuojaimia. Ennakoon määritellyt istumapaikat tuovat lapsille turvaa ja helpottavat keskittymistä ja huomion suuntaamista olennaiseen. Tarvittaessa lapset voivat vetäytyä rauhoittumaan yhteisesti sovittuun rauhoittumispaikkaan.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kaveritaitojen vahvistamisessa ryhmässä käytetään Yhteiset lapset ry:n Meitä on moneksi-työkirjaa. Työkirjassa käsitellään myös yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä aiheita, joita käsitellään myös muussa toiminnassa esimerkiksi lastenkirjallisuuden, draaman, leikin ja keskustelun avulla sekä osallistumalla Yhteiset Lapsemme ry:n järjestämään Supersankarit -draamapajaan. Samoja aiheita ja lisäksi myös turvataitoja käydään läpi myös Mieli ry:n digitaalisen Rauhametsä-ohjelman avulla. Toiminnassa huomioidaan lasten vahvuudet ja niistä keskustellaan säännöllisesti muun muassa Huomaa hyvä -materiaalin avulla. Lapset saavat positiivista palautetta säännöllisesti arjen eri tilanteissa.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnitelma

Tukitoimet suunnitellaan ja toteutetaan koko esiopetusryhmän tarpeisiin ja sen avulla vastataan ennaltaehkäisevästi lasten yleisiin tuen tarpeisiin. Suunnitelma laaditaan yhdessä ryhmän henkilöstön ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa. Esiopetusryhmän lapsista tehdyt havainnot, keskustelut ja aiemmat varhaiskasvatussuunnitelmat toimivat suunnittelun pohjana. Suunnitelmassa huomioidaan yleinen tukiopeus ja opetuskielen tukiopeus. Suunnitelman apuna käytetään koko kunnan esiopetukseen laadittua koontilomaketta.

Miten tiedossa olevat ryhmäkohtaisen tuen tarpeet huomioidaan

Suunnitelman toteutuminen edellyttää esiopetuksen henkilöstön yhteistyötä sekä yhteistä näkemystä ryhmän tarpeista.

KieliPeda työvälineen avulla arvioidaan, suunnitellaan ja kehitetään oppimisympäristöä kielitietoisuuden näkökulmasta, tarkastellaan monikielisen lapsen kielimaailmaa yhteistyössä huoltajien kanssa sekä seurataan monikielisen lapsen suomen kielen taitojen edistymistä. Ryhmässä on käytössä Saga-menetelmä opetuskielen tukiopeuksen muotona.

Yleinen tukioetus toteutuu lapsen tarpeiden mukaisesti opetuksen ja toiminnan yhteydessä.

Lasten myönteisen minäkuvan vahvistamisessa käytetään mm. Huomaa hyvä - materiaalia, Meitä on moneksi -työkirjaa sekä Rauhametsä-materiaalia.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu viikoittain ryhmän lasten motoriikan ja hahmottamisen taitojen tukemiseen. Kevätkaudella 2026 varhaiskasvatuksen erityisopettajan opetus toteutetaan osittain pienryhmässä ja osittain muun opetuksen yhteydessä.

Miten esiopetusvuoden aikana ilmenevät ryhmäkohtaiset tuen tarpeet huomioidaan

Vaikka suunnitelma on tehty ennakkoon, sitä tarkennetaan ryhmän tarpeiden mukaan. Arviointia tehdään päivittäin, opettajien yhteisillä sak-ajoilla sekä pedagogisissa tiimeissä. Ryhmäkohtaisen tuen vaikuttavuutta arvioidaan yhdessä ja tukimuotoja tarkennetaan lukuvuoden aikana lapsista lähtevien tarpeiden mukaisesti. Lapsikohtaiset tuen tarpeet kartoitetaan tarvittaessa.

Lapset saavat varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa opetusta. Toteutettu samanaikaisopettajuus ja sen arviointi ohjaavat opetuksen suunnittelua ja joustavien pienryhmien muodostamista. Erityisopettaja tukee lasten oppimisvalmiuksien vahvistumista pienryhmätoiminnan avulla.

Tuen järjestämisen työn- ja vastuunjako

Opettajat vastaavat tukimuotojen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä koko tiimin kanssa. Yhteisistä toimintatavoista ja periaatteista sovitaan niin, että kaikilla on tiedossa, kuinka toimitaan.

Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö

Esioppilaan tukemiseksi voidaan tarpeen mukaan koota moniammatillinen asiantuntijaryhmä. Moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tehdään opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa, kuten koulupsykologin ja -kuraattorin sekä neuvolan terveydenhoitajan kanssa. Tarvittaessa yhteistyötahoja ovat myös terapia- ja psykologipalveluiden asiantuntijat sekä lasten henkilökohtaiset terapeutit. Jos esioppilaan tilanne vaatii lastensuojelun tarpeen selvittämistä, esiopetuksen henkilöstö voi ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon yhdessä huoltajien kanssa tai tehdä lastensuojeluilmoituksen, mikäli yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä.

Opiskeluhoolto

Vihdin kunnan opiskeluhooltosuunnitelma sisältää opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Se korvaa paikalliset esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien opiskeluhoollon luvut ja toimii henkilöstön työtä ohjaavana asiakirjana. Vihdin opiskeluhooltosuunnitelma on luettavissa esiopetusryhmässä sekä Vihdin kunnan nettisivuilla.

Opiskeluhoollon kokonaistarve

Opiskeluhoollon tarpeet nousevat lasten ja perheiden tilanteista sekä tarpeista. Yksikkökohtainen opiskeluhooltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Kuoppanummen päiväkodissa on yhteensä 24 esioppilasta. Käytämme opiskeluhoollon palveluita edistämään kaikkien lasten hyvinvointia ja tarvittaessa varmistamaan lasten mahdollisuuden yksilölliseen tukeen. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan asiantuntijuutta hyödynnetään lapsen edun toteutumisen edistämässä ja monialaisen yhteistyön toteutumisessa. Opiskeluhoollon tarve on esiopetuksessa säännöllistä ja koko toimintavuoden kestävä.

Yhteisöllisen opiskeluhooltoryhmän jäsenet Kuoppanummen päiväkodissa:

Hanna-Kaisa Laakso (varhaiskasvatuksen erityisopettaja), Marjo Korander (psykologi), Kaisa Lumokallio (kuraattori), Riikka Kajan (terveydenhoitaja), esiopetusryhmissä työskentelevät työntekijät sekä Marika Honkaharju (päiväkodin johtaja).

Hyödynnämme sekä yhteisiä että yksittäisiä koulutuksia yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi.

- Miniverso ylläpitotapaaminen ja lasten koulutukset elokuussa 2025
- Huomaa hyvä! Kaisa Vuorisen luento 1.10.2025
- Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus -onlineseminaarit 30.10. - 27.11.2025
- Voiko –hanke (alkanut kesäkuussa 2025)
- Meitä on moneksi –koulutus + työkirjan täyttäminen
- Rauhametsä -koulutus 19.9.2025 + webinaarit 21.10. ja 24.11.2025
- Toisto-koulutus 28.10.2025

Kokouskäytäntöihin kuuluu säännölliset varhaiskasvatuksen opettajien, lastenhoitajien ja avustajien pedatiimit, joissa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja jaetaan koulutuksista saatuja oppimiskokemuksia.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat esiopetuksessa

Esiopetuksen yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoaa oman yksikkönsä opiskeluhoitoa koskevaa tietoa sekä huomioi opiskeluhoitoryön suunnittelussa ja kehittämisessä yksikkönsä esiopetuksesta nousseet ilmiöt ja tarpeet.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimijat

Yksikön opiskeluhoitoryhmään kuuluvat yksikön henkilökunta, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvolaterveydenhoitaja, psykologi, koulukuraattori ja päiväkodin johtaja. Tarvittaessa opiskeluhoitoryhmä kutsuu koolle muita asiantuntijoita. Opiskeluhoitoryön tukena on Vihdin kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Huoltajat pääsevät vaikuttamaan esiopetuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon sisältöihin ja sen toteuttamiseen esimerkiksi ehdottamalla valmiita aiheita tapaamisiin tai kertomalla päivittäisissä kohtaamisissa omista havainnoistaan ja toiveistaan, joita henkilöstö voi sovitusti viedä yhteisöllisen opiskeluhoitotapaamisten aiheiksi.

Syksyn yöhr 10.11.2025 klo 12:15

Kevään yöhr helmi/maaliskuussa 2026

Yksikön omat yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteet

Yhteisöllinen opiskeluhuollon avulla varmistetaan, että lasten hyvinvointia ja turvallisia suhteita seurataan ja kehitetään. Esiopetuksen henkilöstö arvioi säännöllisesti vuorovaikutusta ja lasten kokemusta osallisuudesta. Huolenaiheisiin puututaan ja niihin etsitään ratkaisuja.

Kuntakohtaisen opiskeluhuollon tavoitteet:

- Jokaisella lapsella on kaveri
- Jokaisella lapsella on turvallinen aikuinen

Kun läheisyyden kehä ja sosiogrammi on tehty, niitä hyödynnetään tiimin toiminnassa lapsen osallisuuden toteutumisen arvioinnissa. Jokaiselle löytyy kaveri yhteisten leikkien kautta. Tämän vuoksi on tärkeää keskittyä lasten leikkien tukemiseen ja leikkitaitojen vahvistamiseen olemalla aktiivisesti mukana lasten leikeissä. Tunnetaitojen vahvistamisen kautta myös kaveritaidot vahvistuvat. Tiimissä pohditaan,

millaisia asenteellisia ja rakenteellisia ratkaisuja tarvitaan, jotta kaikkien lasten leikkiin pääseminen mahdollistuu.

Jokaiselle lapselle löytyy turvallinen aikuinen esiopetuksessa, kun esiopetuksen henkilöstö toimii tietoisesti luomalla yhteyttä lapsiin heidän vahvuutensa huomioiden ja olemalla aidosti läsnä kohtaamisissa. Kaikkia lapsia tervehditään ja heiltä kysellään kuulumisia. Aikuiset osoittavat kiinnostusta lasten ajatuksiin, ideoihin, tekemisiin ja toimivat suhteessa lapsiin lempeästi ja sensitiivisesti. Tiimin yhteistyöllä varmistetaan, ettei kukaan lapsi jää näkymättömäksi (läheisyyden kehän täyttäminen ja tiimissä käytävä keskustelu sen pohjalta). Turvallisen aikuisen kokemus vahvistuu, kun esiopetuksen ja kodin välillä vallitsee luottamuksellinen yhteistyö.

Ruokailu, ulkoilu ja liikkuminen muodostavat esiopetuksen arjessa rakenteen, jossa yhteisöllinen opiskeluhoito toteutuu luonnollisesti. Ruokailu on yhteisöllinen hetki, jossa lapsia ohjataan terveellisiin ruokatottumuksiin. Aikuinen toimii mallina ja pitää yllä kannustavaa ja positiivista ruokapuhetta sen sijaan, että syömiseen painostetaan. Ruokailun aikana keskustellaan yhdessä; jutellaan kuulumisia tai pohditaan ruuan makuja. Tukena keskusteluissa on tarvittaessa kuvat.

Päivittäinen ulkoilu tukee terveyttä ja sosiaalisten suhteiden kehittymistä. Lapsia kannustetaan ulkona leikkimään, liikkumaan, tutkimaan ympäristöä ja toimimaan yhdessä. Aikuiset osallistuvat leikkiin ja opettavat yhteisleikeissä ja -peleissä lapsia pelaamaan sääntöjen mukaan. Liikkumisen iloa edistetään lisäksi liikuntatuokioilla, yhteisillä tapahtumilla, paikallisten urheiluseurojen avulla ja yhteistyöllä huoltajien kanssa.

Lapsen poissaolot esiopetuksessa

Lapsen ollessa poissa esiopetuksesta sairauden tai muun äkillisen syyn vuoksi, huoltaja on velvollinen ilmoittamaan asiasta lapsen esiopettajalle mahdollisimman pian. Etukäteen tiedossa olevista poissaoloista (esim. lomamatkat) tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä esiopettajaan. Luvan enintään viikon mittaiseen poissaoloon myöntää esiopettaja. Pidempään kestävät poissaolot anotaan päiväkodinjohtajalta. Vihdin esiopetuksessa on käytössä lapsen läsnäolon tukemisen malli.

Yksilöllinen opiskeluhoito

Yksilöllisen opiskeluhoitoon tavoitteena on seurata ja edistää esioppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista sekä ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä ja syvenemistä. Tärkeää on varhaisen tuen turvaaminen. Yksilöllinen opiskeluhoito ja toimintatavat on määritelty tarkemmin Vihdin opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Kiusaamisen ehkäiseminen

Alle kouluikäinen lapsi saattaa kokeilla erilaisia ei-toivottuja toimintatapoja toistamalla näkemäänsä ja kokemaansa. Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäiseminen tarkoittaa näihin tilanteisiin pysähtymistä ja puuttumista lasta rakentavalla tavalla. Esiopetusikäisten lasten välinen häirintä on useimmiten kokeilevaa ja tahatonta. Häirintä on kuitenkin hämmentävää ja satuttavaa, joten siihen tulee aina puuttua. Ristiriitatilanteisiin tulisi suhtautua oppimistilanteina, joissa henkilöstön tehtävänä on vahvistaa esioppilaiden toimijuutta, vaikutusmahdollisuuksia ja elämäntaitoja.

Kiusaamisen ehkäisemisestä on kirjattu tarkemmin Vihdin kunnan esiopetuksen opetussuunnitelmassa sekä Vihdin kunnan opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Yksikön kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma

Lasten empatiataidot kehittyvät, kun heidän lähellään on muita kunnioittavia ja empaattisia aikuisia. Jokainen työntekijä pohtii omien asenteiden ja arvojen vaikutusta kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamistilanteisiin puuttumiseen. Koko esiopetuksen henkilöstön vastuulla on tunnistaa kiusaamistilanteita ja puuttua niihin sekä keskustella aiheesta lasten kanssa. Lapsia havainnoidaan kaikissa tilanteissa ja heidän leikeissään ja muussa toiminnassa ollaan mukana, jolloin ristiriitatilanteita voidaan ennaltaehkäistä ja niihin päästään puuttumaan välittömästi.

Jokaisella lapsella on tarve kuulua ryhmään. Kaveritaitoja harjoitellaan yhdessä, jotta lapsen on mahdollista liittyä ryhmään positiivisin keinoin. Kaveritaitoihin kuuluu ryhmässä toimimisen taidot, vuorovaikutuksen ylläpitämisen taidot, vuorovaikutukseen liittymisen taidot ja toisen huomioon ottamisen taidot. Näitä taitoja vahvistetaan kaikissa arjen vuorovaikutustilanteissa pedagogisesti ja systemaattisesti ohjaten sekä esimerkiksi lastenkirjallisuuden ja draaman keinoin.

Kiusaamiseen puututaan poikkeuksetta ja kiusaamiseen puuttuu se henkilöstön jäsen, joka on paikalla, kun kiusaamista tapahtuu. Tilanne selvitetään niiden kanssa, jotka tapahtumaan liittyvät. Jokaiselle annetaan mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä tapahtuneesta. Sovittelussa käytetään MiniVerso -sovittelumenetelmää, johon koko henkilöstö on koulutettu. Sovittelussa hyödynnetään tapahtuma- ja sovittelukortteja tai käytetään nopeaa piirtämistä. Yhdessä mietitään erilaisia tapoja ratkaista tilanne positiivisin keinoin ketään syylistämättä.

Lapsilla loukkaava toiminta ei ole yleensä tahallista. Siksi on tärkeää pysähtyä pohtimaan pieniäkin ikäviä tilanteita ennen kuin ne muuttuvat kiusaamiseksi hyödyntäen Pesarapuuttumista. Siinä tapahtuma pysäytetään heti, kun ikävä toiminta huomataan. Työntekijän tehtävä on ohjata rauhallisesti tilannetta. Lapsiin saa yhteyden, kun pysähdytään miettimään tilannetta ilman, että ketään syylistetään: mitä tapahtui, miltä

toisesta/muista tuntui ja oliko se kaikista kivaa tai reilua. Lopuksi sovitaan yhdessä, kuinka jatkossa toimitaan.

Yhteistyö

Esiopetusryhmällä on yhteistyötä Kuoppanummen koulun alkuopetuksen kanssa ja yhteistyöstä sovitaan lukuvuoden aikana. Käytämme koulun tiloja kuten ruokalaa, liikuntasaleja ja pihoja.

Huhtikuussa alkaa kuusi askelta kouluun -toimintamalli, jonka osana toukokuussa koulut kutsuvat esioppilaat tutustumaan kouluun ja huoltajat huoltajailtaan. Toimintamallin tarkempi sisältö suunnitellaan esiopetusryhmän tarpeisiin sopivaksi ja jaetaan kuudelle viikolle. Yksi teema kestää kerrallaan yhden viikon ajan ja se sisältää tehtävän, jonka lapsi ja huoltaja tekevät yhdessä kotona.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on tehdä lapsen oppimisen polku eheäksi ja turvalliseksi esiopetuksesta kouluun. Toukokuussa järjestetään siirtokeskustelu, jossa varhaiskasvatuksen opettaja siirtää opetuksen kannalta oleelliset tiedot esiopetuksesta kouluun. Tärkeää on tuoda esille lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä esiopetuksessa hyväksi havaitut toimintatavat. Tarvittaessa tapaamiseen osallistuu lapsi, huoltajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja lapsen kanssa toimineita muita asiantuntijoita

Yhteistyötä tehdään lisäksi Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

Turvallisuus / varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatusyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.